

11.2.2013

לכבוד
שר הבריאות

בענין:

ד"ר בעז לב, המשנה למנכ"ל משרד הבריאות
ע"י ב"כ, עוה"ד יונתן ברג מלשכת היועצת המשפטית,
משרד התובע הראשי משרד הבריאות, ירושלים

הקובל

- נגד -

ד"ר עמנואל ורטניק ו [REDACTED] רופא שיניים מורשה, בעל רשיון מס' [REDACTED]
ע"י ב"כ עוה"ד אלונה סיגלר-הרכבי

הנקבל

דין וחשבון לפי סעיף 47 לפקודת רופאי השיניים [נוסח חדש],
התשל"ט - 1979

1. הקובלנה -

(א) ביום 28.9.2006, חוגשה קובלנה כנגד הנקבל, על כי נהג בדרך שאינה הולמת מורשה לריפוי שיניים, כאמור בסעיף 145(1) לפקודת רופאי השיניים [נוסח חדש], התשל"ט-1979 (להלן - **הפקודה**), התמיד להפר את הוראות הפקודה, כאמור בסעיף 45(4) לפקודה וגילה חוסר יכולת או רשלנות במילוי תפקידו, כאמור בסעיף 45(3) לפקודה (להלן - **הקובלנה**).

(ב) בקובלנה נטען כי הנקבל:

(1) הפר את הוראותיה של תקנה 23(א) לתקנות רופאי השיניים (מרפאות של תאגיד), התשנ"ג - 1993 (להלן - **תקנות מרפאות תאגיד**). זאת הואיל ועסק בריפוי שיניים וכן כרופא תאגיד, במרפאת שיניים "נגה" (להלן - **מרפאת נגה**), שחיא מרפאת תאגיד, כהגדרתה בתקנה 1 לתקנות רופאי השיניים (מרפאות של תאגיד), התשנ"ג - 1993 (להלן, לפי העניין - **תקנות תאגיד** או **מרפאת תאגיד**), אף שלמרפאה האמורה, לא ניתן רשיון, כנדרש לפי תקנות תאגיד.

(2) הפר צו סגירה שהוצא למרפאת נגה, משחמשיך לעבוד בה, למרות צו הסגירה, שהוצא בעקבות ליקויים שנמצאו במרפאה, גם לאחר שהוזהר.

(3) לא פעל כצפוי מרופא שיניים סביר וכרופא אחראי, על מנת לתקן ליקויים חמורים, שנמצאו במרפאת נגה, אשר סיכנו את בריאות המטופלים.

(4) התנהג בדרך שאינה הולמת רופא שיניים כלפי עמית למקצוע, שפעל מכח תפקידו כרופא ממשלתי.

2. הוועדה והדיון בקובלנה -

המלצה ורטניק

2.1. אנו הח"מ, מונינו על ידך להיות ועדה שתדון בקובלנה, לפי הוראות סעיף 47 לפקודה (להלן – הוועדה).

2.2. ביום 26.6.2012 נתנה החלטת ביניים (להלן – החלטת ביניים) וביום 9.12.2012, נשמעו טענות הצדדים לעניין העושה המשמעותי.

2.2.1. בהחלטת הביניים נדחו-

(א) **טענת הנקבל** כי צו הסגירה אינו חוקי ובטל (VOID), או ראוי לביטול וכן טענה להגנה מן הצדק, עקב אכיפה בדרנית. טענת ההגנה מן הצדק נדחתה גם בשתי הזדמנויות קודמות, בהחלטות שנתנו ביום 5.6.2010, וביום 13.3.2011, אז גם נדחתה טענת הנקבל כי לא היה מקום להשיב לאשמה. החלטת הביניים, וכן ההחלטות שניתנו ביום 5.6.2010 וביום 13.3.2010, מצ"ב, כחלק מהמלצה זו.

(ב) **חלק מהטענות שבקובלנה**, כדלקמן:

(1) כי, בהיות הנקבל רופא אחראי או מנהל המרפאה בפועל, היה עליו לפעול לתיקון הליקויים שנמצאו במרפאה וכן כי, בהיות הנקבל רופא אחראי או מנהל המרפאה בפועל, הוא הפר, את הוראות תקנה 23 (א) לתקנות מרפאות תאגיד. יובהר כי במהלך הדיון בקובלנה, הודה ב"כ הקובל, שבשונה מהאמור בקובלנה, הנקבל לא היה "רופא אחראי" במרפאת נגה, כמשמעו של מונח זה בתקנות מרפאות תאגיד, אלא שלטענתו הנקבל ניהל את מרפאת נגה בפועל (ראו האמור לעניין זה בהחלטה שניתנה ביום 13.3.2011). משהסתיים שלב הבאת הראיות, התברר, כאמור בהחלטת הביניים, שהנקבל גם לא היה המנהל בפועל של מרפאת נגה.

(2) כי הנקבל התנהג בדרך שאינה הולמת רופא שיניים מורשה, כלפי עמית למקצוע שפעל מכח תפקידו כרופא ממשלתי.

2.2.2. בהחלטת הביניים מצאנו שיש להרשיע את הנקבל -

בהתנהגות שאינה הולמת מורשה לריפוי שיניים, כאמור בסעיף 45(1) לפקודה, הואיל ועבד במרפאת נגה אף שחתקיימו בה ליקויים המסכנים את בריאות המטופלים ואף שלא ניתן לה רשיון לפי תקנות מרפאות תאגיד, בניגוד להוראות תקנה 23(א) לתקנות האמורות, וכן הואיל והפר את צו הסגירה שהוצא למרפאת נגה.

3. על הרקע העובדתי -

הנקבל עובד כרופא שיניים משנת 1991. בתקופה שמשת 2001 ועד לשנת 2004, שמש הנקבל כרופא אחראי, במרפאת שלי, שהיתה מרפאת תאגיד, כמשמעה לפי תקנות מרפאות תאגידים. מרפאת שלי חדלה לפעול וד"ר בואנה, שהוא רופא שיניים והיה בעלים של חברת מגה דנט, אשר הפעילה רשת מרפאות שיניים, הקים, באותו מקום, את מרפאת נגה (להלן – **מרפאת נגה**), שם הועסקו הנקבל כרופא שיניים שכיר. בתקופה הרלבנטית, או בחלק ממנה, הועסקו במרפאת נגה שתי רופאות שיניים נוספות. מרפאת נגה חדלה לפעול, בחודש דצמבר 2005, לאחר שד"ר בואנה נטש את המרפאה ועזב את ישראל. אז החל הנקבל להפעיל, באותו מקום, מרפאה בבעלותו (שלא כמרפאת תאגיד).

במהלך ביקורת במרפאה שנערכה, בחודש אוגוסט 2005, על ידי ד"ר פיקובסקי וד"ר גולדמן (להלן – **נציגי משרד הבריאות**) התברר, שהמרפאה מופעלת על ידי חברה, בבעלותו של ד"ר בואנה, ששמה אומגה דנט בע"מ. בהעדרו של ד"ר בואנה במרפאה, שוחחו נציגי משרד הבריאות, במהלך הביקורת, עם הנקבל, הם הביאו לידיעתו של מרפאת נגה לא ניתן רישיון, לפי הוראות תקנות מרפאות תאגיד, כי נדרש לפעול על מנת להסדיר את חרשיון וכן מסרו לידיו טפסים שנדרש להגיש לצורך זה, על מנת שאלה ימסרו לד"ר בואנה.

ביקורת נוספת שהתקיימה, ביום 9.11.2005, העלתה שנותרו במרפאה ליקויים שלא תוקנו, ובהם כאלה המהווים סכנה לציבור המטופלים ובעקבות זאת הוצא, באותו

יום, צו סגירה למרפאה. חליקויים העיקריים שעלו בביקורת האמורה, תוקנו בסמוך לאחר מכן. בביקורות נוספות, שנערכו בימים 13.11.2005, 15.11.2005 ו- 20.11.2005, נמצא שהמרפאה פועלת, למרות צו הסגירה.

במכתב מיום 16.2.2006, הודע על כך שצו הסגירה הוסר. בהודעה צויין שהצו הוסר, בעקבות ביקורת, שהתקיימה עוד כשלושה חדשים קודם לכן ביום 4.12.2005, אשר העלתה שהליקויים שנמצאו במרפאה תוקנו וכי היא פועלת כדיון.

ד"ר בואנה, שניהל את המרפאה בפועל, לא נכח, שעה שנציגי משרד הבריאות ערכו את הביקורות במרפאת נגה. והנסבל הוא זה ששוחח במהלכן עם נציגי משרד הבריאות. זאת למעט באחת הביקורות שנערכה גם בהעדרו של הנקבל. נציגי משרד הבריאות הביאו לידיעת הנקבל, במהלך הביקורות, את הממצאים בדבר ליקויים שנמצאו במרפאה, לרבות הצורך להסדיר את רשיון המרפאה לפי תקנות מרפאות תאגידים. יובהר שההתכתבות, בקשר לליקויים שנמצאו במרפאת נגה, בקשר לצורך בהסדרת הרשיון לפי תקנות מרפאות תאגידים, כמו גם ההתכתבות בקשר לצו הסגירה, התקיימה בין משרד הבריאות וד"ר בואנה ובא כחו והנקבל לא היה צד לה.

חקובלנה הוגשה כאמור עוד ביום 28.9.2006, ואולם כתב המינוי לוועדה, בהרכב זה, הוצא רק כשנתיים וחצי לאחר מכן, והדיון הראשון בה התקיים רק ביום 7.3.2010, בחלוף כשלוש וחצי שנים מיום שהוגשה הקובלנה. על הסיבות לשיחוי האמור, למדה הוועדה, רק במהלך טענות הצדדים לעניין העונש המשמעותי. אז הביאו הצדדים לידיעת הוועדה, שבמקביל לארועים שבשלם הוגשה הקובלנה, הנקבל הורשע בביצוע עבירות מס (להלן - **ההרשעה בהליך הפלילי**), כי בעקבות ההרשעה, הוגשה נגדו קובלנה (שתקרא להלן - **הקובלנה הקודמת**), רשיונו לעסוק ברפואה הותלה לתקופה של שישה חדשים, שמרביתם חפפו את תקופת המאסר שנגזרה עליו בעקבות ההרשעה בהליך הפלילי.

עוד הובא אז לידיעתנו שתחילה מונתה לדון בקובלנה ועדה בהרכב שונה (להלן - **הוועדה הקודמת**). בתחילת הדיון בפני הוועדה הקודמת, התברר שנציג היועמ"מ לממשלה שבה, קיבל לידיו את הקובלנה הקודמת, עיין בה ואף דן בה עם חבר נוסף בוועדה. ב"כ הנקבל בקשה שנציג היועמ"מ יפסול עצמו מלדון בקובלנה, אלא שהוא סרב לעשות כן. כתב המינוי לוועדה בהרכבה הנוכחי, הוצא רק ביום 9.2.2009, לאחר שהנקבל עתר, בעניין זה, לבית המשפט.

למען שלמות התמונה, נעמוד על עיקרי הדברים:

בחודש ינואר 2001, הוגש נגד הנקבל ומי שהיתה אז אשתו, כתב אישום, שבו יוחסו לבני הזוג, עבירות מס שבוצעו בין השנים 1996-1999;

בחודש ינואר 2005 ניתן גזר הדין והוטל על הנקבל, בין היתר, מאסר של שנה;

בחודש מרץ 2005, הוגשה הקובלנה הקודמת, הדיון בה התקיים כשנה לאחר מכן, בחודש מרץ 2006, ובחודש יוני 2006, הותלה רשיונו של הנקבל לעסוק בריפוי שיניים, לתקופה של שישה חדשים;

בחודש ינואר 2006, ניתן פסק הדין, בערעור שהגיש הנקבל על גזר הדין, ועונש המאסר בפועל הועמד על 9 חדשים;

בחודש מרץ 2006, הנקבל החל לרצות את תקופת המאסר;

בחודש ספטמבר 2006, הנקבל שוחרר ממאסרו, ניתן פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים, אשר כפועל יוצא מהאמור בו, מרבית תקופת התלית רשיונו של הנקבל חפפה את תקופת המאסר וביום 28.9.2006, הוגשה הקובלנה הנוכחית;

בחודש נובמבר 2006, הסתיימה תקופת התלית רשיונו של הנקבל;

4. טענות הצדדים לעניין העונש המשמעותי -

טענות ב"כ הקובל -

ב"כ הקובל טען כי בנסיבות העניין ראוי לבטל את רשיונו של הנקבל לעסוק בריפוי שיניים -

(א) יש לראות את התנהלות הנקבל לחומרה. הנקבל המשיך לעבוד במרפאה, אף שחיה מודע לכך שהוצא צו לסגירתה, למרות שנמצאו בה ליקויים חמורים ואף

שהיה מודע לכך שלא ניתן לה רשיון לפעול כמרפאת תאגיד. זאת גם בעיקר בשל שיקול כלכלי.

(ב) לא מדובר במעידה חד פעמית, אלא בדפוס התנהגות, המעיד על זלזול בחוראות חוק, ובנורמות מקצועיות וחברתיות, למען בצע כסף -

הארועים שבשלם חוגשה הקובלנה, התרחשו, שעה שהתבררה הקובלנה הקודמת. זאת ועוד, מדברי הנקבל בעדותו עלה, שבהקשר אחר, הוא הדפיס כרטיסי ביקור שבהם מופיע שמו כמנהל מרפאה בשם "סיטי", אף שלמרפאה כאמור לא ניתן רישון לפי תקנות מרפאות תאגיד.

בהנתן שהנקבל רימה את מס הכנסה, עבד במרפאת תאגיד שלא ניתן לה רשיון לפי תקנות מרפאות תאגיד, שגם נתגלו בה ליקויים המסכנים את המטופלים ואף הפר צו סגירה, הוא אינו "אדם הגון", לכן לא מתקיים בו הנדרש, לפי הוראות סעיף 6 לפקודה, לתנאי לקבלת רשיון לריפוי שיניים, שלפיכך צריך שיתקיים גם במי שלבר ניתן לו רשיון. משתנאי זה לא מתקיים בנקבל, אין הוא זכאי עוד להחזיק ברשיון לריפוי שיניים ויש לבטלו. ב"כ הנקבל הסתמך על האמור בפסק הדין בעניין דיאמנט.

(ג) הקובלנה אמנם חוגשה לפני זמן רב, אלא שבמקרה זה הנקבל לא יכול לטעון להתמשכות ההליך, הואיל ושבעה או שמונה מועדים שנקבעו לדיון בקובלנה, נדחו לבקשתו.

(ד) השיקול המרכזי בענישה המשמעתית הוא בהגנה על אינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו וכבודו של מקצוע הרפואה ועל אמון הציבור ברופאי שיניים, לפיכך השיקולים הספציפיים הנוגעים לעברייני המשמעת הם עניין משני שיש לשקול, אם בכלל. ב"כ הנקבל הסתמך על האמור בפסק הדין בעניין ד"ר דן צרור 2 ולפסקי דין נוספים שהוזכרו שם.

(ה) בקביעת אמצעי המשמעת, יש לשקול, את הפגיעה בכבוד המקצוע ובאמון הציבור בו וכן את חומרת הסכנה הנשקפת לציבור מהישנות מעשיו של הרופא. על אמצעי המשמעת להעביר מסר ברור באשר לכללי האסור והמותיר במסגרת פעילותו המקצועית של רופא, שלפיהם מי שלא מתנהל בהתאם לנורמות ההתנהגות המקובלות במקצוע, לא יכול להמנות על אנשי המקצוע. ב"כ הקובל הסתמך על האמור בפסק הדין בעניין סבין¹, וכן על שלושה מקרים בהם ניתן צו המורה על ביטול הרשיון של רופאי שיניים לעסוק בריפוי שיניים, משאלו לא היו מוכנים לקבל על עצמם את המסגרת הנורמטיבית והם הצוויים שנתנו בעניינם של ד"ר שלום כחן, ד"ר גיא קיסר וד"ר ליליאן גודלמן. לשמירה על נורמות, יש חשיבות מיוחדת כאשר מדובר ברפואת שיניים, שמרביתם לא עובדים במסגרת מוסדית, שבה קיים ממילא פיקוח על עבודתם.

3.1 טענות ב"כ הנקבל -

ב"כ הנקבל טענה כי בנסיבות העניין, אין מקום להתליית רשיונו של הנקבל לעסוק בריפוי שיניים וודאי שלא ראוי לבטלו. הענישה המשמעתית ההולמת בנסיבות האמורות, צריך שתהא כזו שתאפשר לנקבל לממש את זכותו להקים מרפאת תאגיד ולחתמנות בה רופא אחראי. לפיכך, בכפוף לכך שלטענתו מן הדין לזכות את הנקבל מהניחוס לו בקובלנה, ראוי שהוועדה תציין בהמלצה, שלא יחא בעונש המשמעת לניטול על הנקבל, אם יוטל, כדי למנוע ממנו מלשמש כרופא אחראי במרפאת תאגיד -

(א) הנקבל פועל כרופא שיניים מאז שנת 1991, הוא זוכה להצלחה רבה בעבודתו, מעולם לא חוגשה נגדו קובלנה עקב טיפול לקוי ואף לא על כך שהתעלם מפניות של משרד הבריאות, או על סירוב למסור רישומים רפואיים, כפי שקורה במקרים רבים, כעולה גם מהתקדימים שעליהם הסתמך ב"כ הקובל.

הקובלנה הקודמת חוגשה עקב הרשעת הנקבל בביצוע עבירות מס ולא בעניין הקשור לטיפול במטופליו ואף בקובלנה זו, לא נטען שהנקבל כשל

¹ עא 224/79 יעקב דיאמנט נ' שר הבריאות, פד"י לח(2), 424

² ע"ש (ת"א) 1162/08 ד"ר דן צרור נ' חשופט (בדימוס) ורדי זיילר, ניתן ביום 19.11.2009

³ ע"א 50/91 ד"ר אדגר סבין נ' שר הבריאות, פדי מ"ד(1), 47

בטיפול שנתן למטופליו. גם אם נמצא שבמרפאה היו חומרים שפג תוקפם, או ציוד שלא עבר סטריליזציה ראויה, לא נטען שהנקבל עשה, בטיפול במטופליו, שימוש בחומרים או בציוד כאמור, מה גם, שכאמור בהחלטת הביניים, הנקבל לא היה הבעלים של מרפאת נגה ואף לא המוסמך לקבל החלטות בדבר השמדת ציוד או רכישת ציוד עבור המרפאה.

(ב) הנקבל חש נרדף על ידי משרד הבריאות ולא בכדי -

(1) משרד הבריאות גרם לכך שהדיון בקובלנה החל בשיהוי רב וגרם בכך לנקבל, המבקש לפתוח דף חדש ולפיכך לסיים את ההליך המשמעותי מוקדם ככל האפשר, עגמת נפש והוצאה כספית מיותרת. כך, לטענת ב"כ הנקבל, קרה בשתי הזדמנויות:

הדיון בקובלנה הקודמת, שהוגשה בחודש מרץ 2005, עוכב, עד שהסתיים הדיון בערעור הנקבל על גזר הדין, וחוא התקיים רק בחודש מרץ 2006, שעה שכל העובדות, שבשלן הוגשה הוגשה הקובלנה הנוכחית, היו ידועות. דא עקא שבמקום לתקן את הקובלנה הקודמת ולאפשר בכך דיון אגוד בכלל הטענות שהועלו כנגד הנקבל, כפי שביקש הנקבל, בחר משרד הבריאות, להגיש את הקובלנה הנוכחית. הפיצול המלאכותי גרם לנקבל נזק רב, לרבות נזק כספי, מה גם שהוא נדרש כיום להתמודד עם הקובלנה המתייחסת לארועים שארעו בשנת 2005.

כך גם קרה שעה שנציג היועמ"מ לממשלה בוועדה הקודמת, סירב לפסול עצמו. משרד הבריאות לא היה מוכן אז, לנקוט בפעולה ולמנות ועדה בחרב שונה. הנקבל נאלץ לפיכך לעתור לבית המשפט ורק כאשר העתירה הגיעה לדיון, בשנת 2009, נעתר משרד הבריאות ומינה את הוועדה הנוכחית וכפועל יוצא מכך, הדיון בקובלנה, שהוגשה עוד בחודש נובמבר 2006, החל בפועל רק בחודש מרץ 2010, בחלוף כשלוש וחצי שנים מהמועד שבו ארעו הארועים שבגינם היא הוגשה.

ב"כ הנקבל גם הוסיפה וטענה שיש לדחות את טענת ב"כ הקובל לפיה הנקבל מנוע מלטעון לשיהוי. לטענתה, אכן מספר מועדים שנקבעו לדיון בחליך זה, נדחו לבקשת הנקבל, אלא שכך היה רק בנסיבות שבילית ברירה. זאת ועוד, לנקבל יש אנטרס ראשון במעלה לסיים את ההליכים בקובלנה. הוא עובד כיום כרופא שיניים שכיר שעה שהוא נושא לבדו בפרנסת שתי בנותיו, כאשר כל בקשתו היא שיינתן לו לפתוח דף חדש ולשקם את מצבו הכלכלי והמקצועי. לפיכך גם יש לנקבל אנטרס ראשון במעלה לסיים את ההליכים בקובלנה זו. מכל מקום הנקבל אינו טוען לעצם התמשכות הדיון בקובלנה, אלא לשיהוי שגרם משרד הבריאות, בתקופה שקדמה לתחילת הדיון בקובלנה.

(2) משרד הבריאות הציג, בדיון בקובלנה הקודמת, עמדה מחמירה לפיה יש להתלות את רשיונו של הנקבל וההרשעה, כמו גם הארועים בשנת 2005, לוו בפרסום נרחב.

(3) הנקבל מבקש, מאז שנת 2010, להרחיב את פעילותו המקצועית ולממש את זכותו לחקים מרפאת תאגיד שבה הוא יהיה הרופא האחראי, אלא שמשרד הבריאות לא מאפשר לו לעשות כן, בלא שניתן לו הסבר לכך. הנקבל אף הציג שרופא אחר ישמש כרופא אחראי, אך גם בקשה זו של הנקבל סורבה, בלא הסבר.

(4) ב"כ הנקבל חזרה על טענות שהועלו על ידה עוד בשלבים קודמים, במסגרת טענהיה ל"סעד מן הצד בשל אכיפה בררנית ולעניין הרשעת הנקבל בחליך זה -

כך חזרה ב"כ הנקבל על טענתה כי במהלך הדיון בקובלנה, יום לאחר שנחקר בחקירה נגדית, מצא נציג משרד הבריאות לנכון לפנות לנקבל במכתב שבו נדרש הנקבל להתייחס לחשד שלפיו הוא מנהל מרפאת תאגיד שלא ניתן לה רשיון לכך. עוד טענה ב"כ הנקבל כי, לאור הקביעות העובדתיות שבהחלטת הביניים, מתחילה לא היה מקום להגיש את הקובלנה. זאת גם בחנתן שלא עלה בידו של ב"כ הקובל להצביע על מקרה שבו הוגשה קובלנה, בנסיבות דומות, וכאשר לא נמצא לנכון להגיש קובלנה כנגד רופאי שיניים נוספים שעבדו במרפאת נגה. עוד טענה ב"כ הנקבל, כי היה על הוועדה לקבל את עמדת הנקבל,

לפיה צו הסגירה בטל או ראוי להתבטל, וכי הוטל ספק סביר בדבר חוקיותו.

(5) לא מדובר, כטענת הקובל, בדפוס התנהגות החוזר על עצמו. הקובלנה הקודמת הוגשה עקב הרשעת הנקבל בעבירת מס ולא בעניין הקשור לעסוקו המקצועי. זאת ועוד, הנקבל אמנם הודה בעדותו שהוא הדפיס כרטיס ביקור שבו צויין שמו כמנהל מרפאה בשם "סיטי", אלא שהוא גם הבהיר בעדותו את הרקע להדפסת הכרטיס ומכל מקום לא היה בעניין זה ללמד על כך שמרפאת הנקבל חפכה למרפאת תאגיד.

(ג) ביטול רשיונו של הנקבל לעסוק בריפוי שיניים לא פרופוציונאלי למעשים שבהם הורשע הנקבל בקובלנה זו והוא חורג מהענישה המקובלת לגבי מעידה חד פעמית, אף כאשר מדובר בעבירות חמורות בהרבה, כגון עבירות מין. התקדימים שבי"כ הקובל הסתמך עליהם, לעניין העונש המשמעותי, נתנו בנסיבות שונות בתכלית ואין ללמוד מהם לעניין זה. שם דובר על התנערות מכל פיקוח של משרד הבריאות ועל בריחה מאחריות לטיפול שניתן על ידי אותם רופאים. הנקבל לא ברח מאחריות, הוא התייצב לדיון בקובלנה ושיתף פעולה באופן מלא בחליכי המשמעת.

(ד) טענת הקובל, כי הנקבל מסוכן למטופליו, בהסתמך על ארועים שארעו בשנת 2005 וכי לפיכך יש לבטל את רשיונו של הנקבל, לא מתיישבת עם העובדה שלא נמצא לנכון לערוך ביקורת במרפאה של הנקבל, שהחלה לפעול עוד בתחילת שנת 2006, אלא רק בשנת 2010, זאת גם רק לאחר שד"ר פיקובסקי נחקר, בליך זה, בחקירה נגדית, מה גם שהביקורת שנערכה בעקבות זאת, לא העלתה פגם כלשהו בהתנהלות המרפאה.

5. המלצת הוועדה -

5.1. כאמור בהחלטת הביניים, הנקבל נהג בדרך שאינה הולמת רופא שיניים, בשלושה נושאים:

הנושא הראשון - העובדה שהנקבל עבד במרפאת נגה, אף שידע שהתקיימו בה ליקויים העשויים לסכן את בריאות המטופלים -

הנקבל אמנם לא הואשם, כטענת בי"כ הנקבל, בטיפול כושל או בכך שעשה שימוש בחומרים או בציוד לא תקין, ואולם כאמור בהחלטת הביניים: "עצם העבודה במרפאה, שאין בה ערכת החייאה ולמרות שהיו קיימים בה ליקויים נוספים המסכנים את בריאות המטופלים, משמעה התנהגות שאינה הולמת מורשה לריפוי שיניים, אם לא חמור מכך.

הנקבל התייחס בעדוהו לכך שד"ר בואנה לא היה מעוניין להשקיע במרפאה וכי היה קשה לעבוד איתו, משום שנמנע מכל השקעה במרפאה. אלא שלדבריו הוא המשיך לעבוד במרפאה, הואיל ובאותה תקופה הוא נקלע למצב כלכלי מאוד קשה, והוא היה חלוי לחלושין בד"ר בואנה שגם השכיר לו דירה למגוריו.

מדברי הנקבל עולה נישה בעייתית, לפיה, על רקע מצוקה הכלכלית, הוא בחר להשלים עם התנאים הלקויים שנעדרו במרפאה נגה, אשר השליכו בהכרח גם על הטיפול שניתן על ידו למטופליו. הנקבל לא ידע לומר אם, לפני הביקורת, הייתה במרפאה נגה ערכת החייאה. כך גם העיד הנקבל, משנשאל לגבי ליקויים המחייחים לנהלי הסמריליזציה במרפאה: "יש סייעות שמסדרות את כל הדברים האלה. בכלל בכל נושא החיפוי הרופאים לא מחעסקים". אם לא די באלה, הנקבל הודה בכך שיכול שבמרפאה נעשה שימוש בחומרים שפג חוקפם.

קיומה של ערכת החייאה, הקפדה על נוהלי עיקור תקינים כמו גם הקפדה על שימוש בחומרים שחוקפם לא פג, נמנים על התנאים הבסיסיים הנדרשים במרפאת שיניים, שהעדרם מעמיד את ציבור המטופלים בסיכון. הגישה העולה מעדות הנקבל, אינה מתיישבת עם המצופה ממי שהורשה לפעול כרופא שיניים, האחראי כלפי הפונים אליו לטיפול והשמים בו את מבטחם, כי הטיפול יעשה בתנאים שאין בהם כדי להעמידם בסכנה.

הנושא השני - הנקבל המשיך לעבוד במרפאת נגה, אף שהוצא צו לסגירתה ואף שהנקבל היה מודע לקיומו של הצו. בי"כ הנקבל חזרה, גם בשלב הטענות לעניין העונש המשמעותי, על טענתה כי היה על הוועדה לזכות את הנקבל

מאישום זה, בהנתן שעלה ביד הנקבל להטיל ספק סביר בדבר חוקיותו של צו הסגירה. טענות הנקבל, בנושא זה, נדונו בהרחבה ונדחו בהחלטת הביניים (ראו האמור בסעיף 3.5.3. בהחלטת הביניים, על סעיפי המשנה שבו). בתשובה לשאלות הוועדה, בסיומו של הדיון, השיב הנקבל שאין ספק כי משמוצא צו סגירה למרפאה, אין כל מקום להמשיך ולעבוד בה ונדרש לנטוש אותה לאלתר. אלא שצו הסגירה הוצא למרפאת נגה, כשעתיים לאחר שהסתיימה הביקורת שבמהלכה נמצאו הליקויים במרפאה. בעדותו טען הנקבל שלאחר שהוצא צו הסגירה, די"ר בואנה הודיע לכל עובדי המרפאה שעורך דינו מטפל בהסרת הצו, כי הוא פנה, בעניין זה, למבקר המדינה וכי הוא מתכוון לפנות גם ליועץ המשפטי לממשלה וכי הוא אף הציג מכתבים שעורך דינו כתב בעניין זה.

עבודה במרפאה שמשרד הבריאות הוציא צו לסגירתה, היא מעשה חמור, אשר ודאי שאינו מתיישב עם המצופה מרופא שיניים מורשה. זאת גם אם הובא לידיעתו שבעל המרפאה פועל על מנת להסיר את הצו, אף אם לדעתו הוצאת הצו אינה מוצדקת, או שהצו הוצא בחופזה, גם בלא שניתנה לבעל המרפאה אפשרות לטעון טענותיו ואף אם הוא סבור שיכול שעקב זאת הצו הוצא שלא כדין. רופא שיניים לא אמור לעשות דין לעצמו וכדברי הנקבל עצמו, משהוצא צו סגירה, על רופא שיניים לנטוש את המרפאה.

בלא להמעט מחומרת עצלן ההפרה של צו הסגירה, ראוי להבהיר שעיקרם של הליקויים תוקנו בתוך ימים לאחר הוצאתו, כי הנקבל לחץ על די"ר בואנה לפעול באופן מיידי לתיקון הליקויים וכן שכל העילות להוצאת צו הסגירה חדלו להתקיים, כחודש לאחר הוצאתו, כאשר בסמוך לאחר מכן, מרפאת נגה חדלה להתקיים ולפיכך לא היתה לצו עוד נפקות ממשית.

והנושא השלישי - הנקבל עבד במרפאת נגה, אף שהיה מודע לכך שהיא מרפאת תאגיד הפועלת ללא רשיון, כנדרש לפי תקנות מרפאות תאגיד, ולפיכך הוא פעל בניגוד להוראות תקנה 23(א) לתקנות מרפאות תאגיד, הקובעת כי:
"לא יעבדו מורשה לריפוי שיניים, שיננית או מכנאי שיניים במרפאה שאין לה רשיון".

הליקויים שנמצאו במרפאת נגה, ממחישים את החשיבות שבהסדרת העיסוק בריפוי שיניים במרפאות תאגיד והפיקוח על פעילותן. לתכלית זו, נועדו הוראות תקנות מרפאות תאגיד ובחן תקנה 23(א) האמורה, כמו גם חתימת פעילותה של מרפאת תאגיד בקיומו רופא אחראי שאושר על ידי מנכ"ל משרד הבריאות. זאת כאשר, לפי התקנות האמורות, המרפאה נתונה לניהולו המקצועי, של הרופא האחראי, להשגחתו ולאחריותו ועליו גם הוטלה החובה לדווח, בין היתר, על כל אירוע חריג שבו נפגע מתרפא, על תופעה המסכנת את בריאות הציבור, או על מקרה שבו קיים חשש לרשלנות מקצועית. הנקבל היה מודע לכך שמרפאת נגה פועלת ללא רשיון כנדרש לפי תקנות מרפאות תאגיד, עניין זה הובא לידיעתו במהלך הביקורת הראשונה במרפאה, שנערכה בחודש אוגוסט 2005, ובשתי הזדמנויות נוספות (ראו האמור בסעיף 5.3.4. להחלטת הביניים).

5.2. השאלה העומדת בפנינו היא מהו אמצעי המשמעת אשר ראוי שנמליץ עליו, בנסיבות עניין זה.

השיקול המרכזי, כפי שקבע בית המשפט, הוא האינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו ועל כבודו של מקצוע הרפואה ועל אמון הציבור ברופאים, כאשר יש להעדיף אינטרס זה על פני הנסיבות האישיות של הרופא. כך נקבע בפסיקה לעניין הענישה המשמעתית שלפי פקודת הרופאים [נוסח חדש], התשל"ז-1976, אשר נחוגים לפיה גם לעניין הענישה המשמעתית שלפי הפקודה. כך עולה בפסק הדין בעניין לביו ליאור⁴, כמו גם מפסק דינו של הנשיא (דאז) אהרון ברק בפסק הדין בעניין אדגר סבין (ראו הערת שוליים מסי' (3) שלעיל), שם גם נאמר: "אין לחחום את השיקולים הרלוונטיים בקביעת העונש המשמעתית... יש לתקום לענין זה אחת מידה נמישה, אשר תאפשר להביא בחשבון, בכל מקרה ומקרה, גם את חומרת הסכנה הנשקפת לציבור מהישנות מעשיו של רופא, אך גם ערכים, צרכים ואינטרסים לגיטימיים אחרים עליהם באה

⁴ ע"א 10979/04 ליביו ליאור נ' שר הבריאות, פד"י (6), 337.

הענישה המשמעתית-סקצונית להגן. בין אלו ניתן למנות את האינפורם בהתרג
כלילת... את הצורך בשמירה על כבוד המקצוע...ואת אמון הציבור במקצוע...".

אילו מדובר היה בנושא השלישי בלבד, יכול שראוי היה להמליץ על נזיפה או
התראה בלבד, גם לאור השיקולים שאותם יש לשקול, לפי הפסיקה, לעניין
העונש המשמעי.

ד"ר פיקובסקי העיד, שבמהלך הביקורת הראשונה, שהתקיימה ביום
28.8.2005, הוא הביא לידיעת הנקבל כי נדרש להגיש בקשה לרשיון לפי
חוראות מרפאות תאגיד, כי הוא מסר לנקבל את הטפסים הנדרשים לצורך
זה וביקש כי ימסור אותם לד"ר בואנה, על מנת שיטפל בנדרש להסדרת
הרשיון. מעדות הנקבל עלה שד"ר בואנה מסר לו שהוא פועל על מנת להסדיר
את המחלוקות עם משרד הבריאות ודברים דומים עלו מעדותה של מזכירת
המרפאה. יוצא איפוא, שלפחות בתחילת הדרך היה לנקבל יסוד להבין שנתנה
לד"ר בואנה שהות על מנת להסדיר את הרשיון וכי הוא גם פועל בהתאם. אם
כי הנקבל המשיך לעבוד במרפאה, גם לאחר שהוצא צו הסגירה וברור היה
שהמחלוקות עם משרד הבריאות לא יושבו.

לא למותר לציין, שבקובלנה נטען, גם בהקשר זה, שהנקבל הפר את חוראות
תכנה 23(א) לתקנות תאגיד, גם בהיותו רופא אחראי במרפאת שיניים של
תאגיד. דא עקא שכאמור התברר שהנקבל לא מונה להיות רופא אחראי
במרפאת נוגה וחוא אף לא ניהל אותה בפועל, כטענה החלופית של ב"כ
הקובל.

שונים פני הדברים בכל הנוגע לשני הנושאים האחרים והם: הפרת צו הסגירה
והעבודה במרפאת נגה, לנזרות שהתקיימו בה ליקויים המסכנים את בריאות
המטופלים.

המדובר בשני עניינים הקשורים לחובתו הראשונה במעלה של רופא, ובכלל
זה רופא שיניים, כלפיו מטופליו, המהווה גם תנאי הכרחי לקיומו של אמון
הציבור ברופאים, שלא לגרום להם לנזק ומשכך גם בחובתו להקפיד על כך
שהטיפול יינתן בתנאים נאותים, ודאי שלא בתנאים העשויים להעמיד את
בריאותם בסכנה וודאי שכך, בנסיבות בהן משרד הבריאות, הממונה על
הפיקוח על פעילות מרפאות השיניים, אסר על המשך הפעילות במרפאה.

כך גם יש לתת משקל לטענת הקובל, כי שעה שמדובר ברפואת שיניים,
שמרביתה נעשית שלא במסגרת מוסדית, כגון: בית חולים, יש חשיבות
מיוחדת לשמירה על נורמות.

לפיכך ולאור השיקולים שקבע בית המשפט כאמור, לעניין העונש המשמעי,
אמצעי המשמעת הראוי, בהקשרים אלה, מחייב את התלית רשיונו של
הנקבל.

5.3

ב"כ הקובל טען שנדרש לבטל את רשיונו של הנקבל לעסוק בריפו שיניים -
לטענתו, לא מדובר במעידה חד פעמית, אלא בדפוס התנהגות, המעיד על
זלזול בהוראות חוק ובנורמות מקצועיות וחברתיות, למען בצע כסף.

ב"כ הקובל ביקש ללמוד, לעניין זה, מהודאת הנקבל בכך שהזמין כרטיס
ביקור שבו צויין שמו כמנהל מרפאה בשם: "סיטי". טענה זו טוב היה שלא
נטענה משנטענה. המדובר בכרטיס ביקור, שלטענת ד"ר פיקובסקי הגיע
לידיו, ביום לאחר שנחקר בחקירה נגדית בחליץ זה, אשר הביא אותו לפנות
לנקבל, בו ביום, ולדרוש את התייחסותו לחשד שהוא מקיים מרפאת תאגיד
בלא שניתן לה רשיון. לא למותר לציין, שבסופו של דבר התברר, כעולה
ממכתבו של מפקח בריאות מטעם משרד הבריאות, שהמרפאה שחיתה אז
בבעלות הנקבל, לא חיתה מרפאת תאגיד וכי ביקורת שערך משרד הבריאות
במרפאה של הנקבל העלתה שהיא פועלת באופן תקין וללא פגם כלשהו. מכל
מקום, הנקבל נתן הסבר מניח את הדעת להדפסת כרטיסי הביקור, מה גם
שמשרד הבריאות לא מצא לנכון להגיש, בעניין זה, קובלנה ואף לא נטען
שהנקבל עבר, בהקשר זה, עבירת משמעת.

ב"כ הקובל טען, שהעובדה הורשע בביצוע עבירות מס, בעקבות זאת גם
בביצוע עבירת משמעת, כן המעשים שנדונו בחליץ זה, גם יחד, מלמדים על
כך שמדובר במי שמזלזל בהוראות חוק ובנורמות החלות עליו כרופא שיניים,
והכל למען בצע כסף, כי עולה מכך שהנקבל אינו "אדם חגוף", כי לפיכך לא
מתקיים לגביו אחד התנאים הנדרשים לצורך קבלת רשיון לעסוק בריפו

שיניים, לפי הוראות סעיף 6 לפקודה, וכי לפיכך ולפי פסק הדין בעניין דיאמנט (ראו הערת השוליים מס' 2), הוא לא זכאי עוד להחזיק ברשיון לעסוק בריפוי שיניים ויש לבטל את רשיונו.

פסק הדין, שב"כ הקובל מבקש ללמוד ממנו, אמנם מתייחס לכך שגם התנהגות פסולה או בלתי מוסרית בתחומים שמעבר לעסוקו של רופא במקצועו, עשויה להחשב, במקרים מסוימים, להתנהגות שאינה הולמת רופא מורשה. כך גם נאמר בפסק הדין שתכונת האופי הנדרשת, לפי פקודת הרופאים [נוסח חדש], תשל"ז-1976 (שהמקבילה לה מעוגנת בסעיף 6 לפקודה), על מנת לזכות ברשיון לעסוק ברפואה, דהיינו: הדרישה כי המועמד לרשיון יהיה אדם הגון, נדרשת גם מרופא מורשה ולפיכך התנהגות שאינה מתיישבת עם תכונת האופי האמורה, יכולת לבוא בגדרה של התנהגות שאינה הולמת רופא מורשה.

ראשית, למען הדיוק יובהר, כי בהליך המשמעותי הקודם, הנקבל לא הורשע בהתנהגות שאינה הולמת אלא בעבירה שבסעיף 5(45) לפקודה, שעניינה בהרשעה בעבירה פלילית שלא לפי הפקודה. ומכל מקום, מהאמור בפסק הדין בעניין דיאמנט ועד למסקנה, שב"כ הקובל טוען לה, ולפיה יש, בכל מקרה, לבטל את רשיונו של רופא שסטה מדרכו של "אדם הגון", הדרך ארוכה. המדובר באמצעי המשמעת החמור ביותר, אשר לא נמצא לנכון לנקוט בו, אף כאשר דובר בהתנהגות העולה בחומרתה על זו של הנקבל, ואף כאשר דובר בברור בדפוס התנהגות החוזר על עצמו.

כך למשל היה, רק לאחרונה, בעניינו של ד"ר אריה פיגר, שהורשע בקבלת שוחד מחולים ומבני משפחה של חולים, שרובם סופניים, וכן בעבירת עושק. שם דובר בשרשרת של מקרים ש**בוצעו על פני שנים**, וכאשר ועדת המשמעת ציינה שד"ר פיגר לא הפנים את חומרת המעשים ולא הביע חרטה מלאה עליהם. בפסק הדין בערער, שהגיש ד"ר פיגר, על העונש המשמעותי שהוטל עליו, מציין בית המשפט⁵ שהתלית רשיון לתקופה של ארבע שנים, הינו עונש משמעותי מידתי (אמנם גם לאחר שנשקלו נסיבותיו האישיות, מוחיות וההערכה שלה הוא זוכה ממטופלים), גם אם הוא נוטה מעט לחומרה ובית המשפט אף מצא לנכון לקבוע כי מתקופת ההתלית ינוכו ימי המאסר בפועל.

ומעבר לכך, ספק אם אכן מדובר כאן בדפוס התנהגות. לא ניתן אמנם להתעלם מכך שאין זו הקובלנה הראשונה שהוגשה נגד הנקבל, אלא שיש לזכור שהקובלנה הקודמת מתייחסת לנושא שונה. זאת ועוד יכול גם שיש לראות במכלול כפרשה שתחילתה בביצוע עבירות מס ובמצוקה הכלכלית שהנקבל נקלע עליה בעקבות הרשעתו בפלילים והמשכה בעבודת הנקבל במרפאת נגה, תוך העלמת עין מהליקויים שבה וגם תוך הפרת צו סגירה, בנסיון לשמר את מקום העבודה והפרנסה, כטובע הנאחז בקש. אין כל הצדקה לעבודה במרפאה שנגדה הוצא צו סגירה, או להעלמת עין מליקויים העשויים לפגוע במטופלים ואף אין במצוקה כלכלית, חמורה ככל שתהא, כדי להפחית מחומרת התנהלותו של הנקבל ואולם איננו סבורים שמדובר, כטענת ב"כ הקובל, בעברין סדרתי. כאמור מדובר בהתנהלות חמורה, המחייבת עונש של התלית רשיון ולו על מנת להרתיע את הנקבל, כמו גם את העוסקים ברפואת שיניים מפני התנהלות דומה וכן לאור הפגיעה בכבוד המקצוע ובאמון הציבור בו, ואולם איננו סבורים שמדובר במי שיש להרחיקו, לאור התנהלותו, לצמיתות מעיסוק ברפוי שיניים. כך גם איננו סבורים שיש, במקרה זה, לבטל את רשיון הנקבל לעסוק ברפואת שיניים, כטענת ב"כ הקובל, לאור סכנה הנשקפת ממנו לציבור המטופלים. הנקבל עובד כרופא שיניים מזה 21 שנים, מעבר לקובלנה הקודמת וזו הנוכחית, לא הוגשה נגדו תלונה כלשהי, לרבות בקשר לעבודתו במקצועו. כך הוא לגבי התקופה שקדמה להגשת הקובלנה וכך הוא גם התקופה שמשנת 2006 ואילך, במהלכה המשיך הנקבל לעבוד במקצועו, בחלק מהזמן במרפאה שבבעלותו ובחמש כרופא שיניים שכיר. בהקשר זה ראוי גם להזכיר, כי ביקורת שערך משרד הבריאות, בשנת 2010, במרפאה שהיתה אז בבעלות הנקבל, העלתה שהיא פועלת באופן תקין.

⁵ ע"י 12-01-23870 ד"ר אריה פיגר נ' כב' השופט (בדימוס) אמנון סטרשנוב, ניתן ביום 4.7.2012.

ב"כ הקובל הוסיף וטען שאף שאין בידו להצביע על תקדים שבו נדון עניינו של רופא שיניים שהפר צו סגירה, ניתן לטענתו ללמוד על כך שביטול רשיונו של הנקבל, הוא אמצעי המשמעת ההולם, במקרה זה, מעניינם של שלושה רופאים, שהורשעו בהתנהגות שאינה הולמת ורשיונם בוטל, בעקבות סרובם לקבל על עצמם את המסגרת הנורמטיבית החלה לגביהם עקב עסוקם המקצועי. לעניין זה הסתמך ב"כ הקובל על צווים שניתנו בעניינם של ד"ר קיסר, ד"ר לילה גולדמן וד"ר שלום כהן. במקרים אלו דובר ברופאי שיניים, שהתעלמו, לאורך זמן, מפניות משרד הבריאות, אשר ביקש לברר תלונות בקשר לטיפול שניתן על ידם למטופלים, נקטו בדרכים שונות על מנת להתחמק מחובתם למסור למשרד הבריאות רישומים רפואיים, שנדרשו לברור אותן תלונות ואף לא מצאו לנכון להתייחס לקובלנות שהוגשו נגדם, או להופיע בפני ועדות המשמעת אשר דנו בהן.

ספק אם מקרים אלה יכולים ללמד לעניין זה. אין חולק שעבודה במרפאה שוצא צו לסגירתה היא מעשה חמור. כך גם יכול שקיים דמיון, מבחינת התעלמות מנורמות המחייבות רופא שיניים מורשה, בין הפרת צו סגירה, לבין התעלמות מפניות של משרד הבריאות המבקש לברר תלונה בדבר טיפול לקוי, סרוב למסור תיעוד רפואי והתעלמות מקיומו של הליך משמעת. ואולם, ככל שניתן לדרג את חומרתן של התנהלויות פסולות, נראה שחומרת התנהלות הרופאים, בשלושת המקרים שב"כ הקובל מבקש ללמוד מהם, עולה באופן ניכר על חומרת מעשיו של הנקבל. התנהלותם של אותם רופאים משמעה כדברי השופט (בדימוס) נ. זילר בעניין קיסר "...הבדיחה" הבוטה ומשוללת הדסן של הנקבל, תוך התעלמות מחובתו כלפי המסופלת וכלפי רשויות הבריאות, מעידה על עצמה שהמדובר הוא ברופא חסר אחריות ומשולל רסן הבועט בכל הנורמות המוסכמות, בין הן עונגות בהלכות נימוס גרידא, בין הן הקבועות בדיו. לכאורה רופא כזה הוא מסוכן לציבור המטופלים, והסנקציה הראויה היא ביטול רשיונו...". כך גם ראוי להזכיר בחקשר זה את האמור בצו בעניינה של ד"ר גולדמן כי: "עסקינן ברופאה נשכמה כנושאת שלט ועליו כתוב: אני מספלת בחולים, ובתור שכזאת אצור בקרבי כל המידע הדרוש כדי לקבוע אם גרמתי לנוק. חרף זאת ידעו כל באי עולם שלא אחשוף דבר, לא אמסור מידע ולא אענה לאף שאלה שהופנה אלי גם אם יעו בה צורך לשם חיקון המעוזות".

לא זה המקרה בו אנו דנים, מדובר כאמור ברופא הפועל מזה שני עשורים ויותר, לרבות בשש השנים שמאז הארועים נשוא הקובלנה, בלא שהועלתה טענה לגבי עבודתו, ומעבר לקובלנה הקודמת ולזו הנוכחית, גם לא הועלתה טענה לגבי התנהלותו. אין ספק שהנקבל חטא ואולם משהוגשה הקובלנה ואף הקובלנה הקודמת, הוא התייצב בחליכים שחתקיימו בהן ונטל אחריות למעשיו. אין זאת אלא שלא ניתן לומר על הנקבל שהוא "משולל כל רסן הבועט בכל הנורמות" או בכך שהוא לא מכיר בסמכות הבקרה והפיקוח של משרד הבריאות. זאת ועוד, יש לא מעט בטענת ב"כ הנקבל, כי ספק אם טענת ב"כ הקובל בדבר חיות הנקבל מסוכן למטופליו, מתיישבת עם עמדת הממונים על הפיקוח על מרפאות השיניים במשרד הבריאות, בהנתן שלא נמצא לנכון לערוך ביקורת במרפאת הנקבל, במהלך כארבע שנים מאז הוגשה הקובלנה ועד לאחר שנציג משרד הבריאות נחקר בהליך זה בחקירה נגדית, בשנת 2010.

לא למותר גם לציין שהנקבל שילם מחיר כבד על העבירות שבשלן הוגשה הקובלנה הקודמת, הוא ריצה תקופת מאסר של שישה חדשים ורשיונו לעסוק בריפוי שיניים הותלה.

5.2. ב"כ הנקבל טענה כי הנקבל נרדף על ידי משרד הבריאות, כי הוא נוהג כלפי הנקבל בחומרה יתרה ואף בשונה מנוהגו ככלל במקרים דומים - ב"כ הנקבל חזרה על טענות שהועלו על ידה עוד בשלבים קודמים של הדיון, כאמור בסעיף 3.1.3(ב) שלעיל. טענות אלו נדונו בהרחבה בהחלטת הביניים ובהחלטה שניתנה כאמור ביום 13.3.201. לפיכך לא נחזור על האמור שם ודי אם נזכיר כי דחינו את טענת הנקבל לפיה עלה בידו להטיל ספק בדבר חוקיותו של צו הסגירה, כמו גם את הטענה לפיה הגשת הקובלנה מהווה אכיפה ברינית.

הנקבל הוסיף וטען שלא חקביעות העובדתיות שבהחלטת הביניים לא היה מקום להגשת הקובלנה מתחילה. גם טענה זו דינה להדחות, ולו משום שמצאנו לנכון להרשיע את הנקבל בביצוע עברות משמעת, גם אם רק בחלק מהטענות שבקובלנה.

יחד עם זאת ראוי לציין שאכן חלק משמעותי מהטענות שבקובלנה, נדחו בקובלנה נטען שהנקבל היה רופא אחראי במרפאת נגה ובעקבות זאת גם נטען שכזה תיקון חלקייה במרפאה, לרבות שינוי נהלי העבודה בה, היו נתונים לאחריותו. במהלך הדיון בקובלנה התברר שאף ב"כ הקובל לא טוען שהנקבל היה הרופא האחראי במרפאת נגה כהגדרתו בתקנות מרפאות תאגיד, אלא שלטענתו, הנקבל הוא זה שניהל את מרפאת נגה והיה אחראי לה בפועל. בדיעבד התברר שלא זה ואף לא זה, כי מי שניהל את המרפאה בפועל היה ד"ר בואנה וכי הנקבל לא היה הבעלים של מרפאת נגה, הוא לא מונה כרופא האחראי לה והוא אף לא ניהל אותה בפועל.

בהחלטה מיום 13.3.2011, עמדנו על כך שראוי היה שנוסח הקובלנה לא יותר ספק באשר למשמעות הנטען בה וכי: "נראה שבדיעבד, עמד ב"כ הקובל על כך שנוסח הקובלנה לוקה בעניין זה ובסיכום טענותיו, מקום בו הוא חוזר על הנטען כלפי הנקבל, הוא מתייחס לנקבל כמי שניהל את המרפאה, במקום כמי שהיה רופא אחראי בה, כפי שנטען בקובלנה עצמה. על רקע זה, נדרשה ב"כ הנקבל לטענה, שבדיעבד מתברר, שאין לה בסיס ומיטיב היה ב"כ הנקבל לעשות, אילו העמיד את הנקבל, כמו גם את הוועדה, על מצב הדברים כהוויתם, כבר בתחילת הדיון". כאמור בהחלטת הביניים, בדיעבד התברר שהנקבל גם לא היה מנהל המרפאה בפועל.

ב"כ הנקבל טענה גם שמשרד הבריאות הציג בדיון בקובלנה הקודמת עמדה מחמירה לפיה יש להתלות את רשיונו של הנקבל וכי החרשעה של הנקבל, כמו גם הארועים בשנת 2005, לוו בפרסום נרחב. נושאים אלה לא נדונו בחליץ זה, אין בפנינו ראיות בעניינם, מה גם שחומרת העונש המשמעותי שהוטל על הנקבל בעקבות הרשעתו בחליץ המשמעותי הקודם, נבחנה בערעור שהגיש הנקבל.

עוד טענה ב"כ הנקבל כי משרד הבריאות מסרב לאפשר לנקבל לממש את זכותו להקים מרפאת תאגיד, גם בלא שנתן הסבר לסירוב. ב"כ הקובל הוסיפה וטענה כי ראוי שהעונש המשמעותי שיוטל על הנקבל יהא כזה שיאפשר לו לממש את זכותו להקים מרפאת תאגיד ולהתמנות בה כרופא אחראי. הסמכות ליתן רשיון למרפאת תאגיד כמו גם לאשר רופא אחראי למרפאת תאגיד, נתונה, לפי הוראות תקנות מרפאות תאגיד, למנהל הכללי של משרד הבריאות נושאים אלה לא מצויים בגדר הנושאים שהוועדה הוסמכה לדון בהם, הם לא נדונו בחליץ זה וממילא גם לא הוגשו ראיות בעניינם.

בסיכומי של חלק זה נציין כי כאמור בהחלטת הביניים ובהחלטה שניתנה ביום 13.3.2010, התנהלות נציגי משרד הבריאות, במספר הקשרים, אינה נטולה מספק, ואולם אין בכך כדי להצדיק את העובדה שהנקבל עבד במרפאה, בידעו שקיימים בחלקים, או בידעו שהוצא צו לסגירתה.

5.3. בשונה מכך אנו סבורים שיש ממש בטענת ב"כ הנקבל, באשר לשהוי שבו החל הדיון בקובלנה.

ב"כ הקובל טען כאמור, כי אף שהקובלנה הוגשה לפני זמן רב, הנקבל לא יכול לטעון להתמשכות החליץ בהנתן ששבעה או שמונה מועדים שנקבעו לדיון בקובלנה, נדחו לבקשתו. הדיון בקובלנה זו אכן התמשך על פני תקופה ארוכה, הדיון הראשון בה, בפני ועדה זו, התקיים ביום 7.3.2010 ואנו עומדים כיום בתחילתה של שנת 2013. המדובר בשיהוי ממושך, שברקעו, דיון בשתי בקשות לביטול הקובלנה שהוגשו על ידי הנקבל, אך גם ובעיקר ביטולם של תשעה דיונים, מסיבות הקשורות בנקבל אך גם בצד שכנגד.

ואולם טענת השיהוי שלה טוען הנקבל, לא מתייחסת לתקופה שחלפה מאז שהחל הדיון בקובלנה, אלא למח שקדם לכך.

כך טענה ב"כ הנקבל שמשרד הבריאות בחר לפצל, באופן מלאכותי, בין הדיון בעילה שעמדה ברקע הקובלנה הקודמת, לבין הדיון בטענות שבקובלנה הנוכחית, כאשר לטענתה הטענות העובדתיות שבקובלנה הנוכחית היו ידועות

קודם שהחל הדיון בקובלנה הקודמת. ב"כ טענה גם שהנקבל ביקש ממשרד הבריאות לאחד את הדיון בשני הנושאים, אלא שבקשה זו לא נענתה. לא למותר לציין שאין בפניו כל ראייה לבקשה כאמור של הנקבל.

ב"כ הקובל שביקש להתייחס לטענה זו, טען שלא זכור לו אם האפשרות לאחד את הדיון בשני הנושאים בדרך של תיקון הקובלנה הקודמת, עמדה על הפרק, כי החלטה על הגשת קובלנה, כרוכה בהליך מורכב, שמעורבים בו מספר יחידות במשרד הבריאות ולפיכך נדרש פרק זמן לחשלמתו ומכל מקום לא סביר שמדובר בעיכוב מכוון, כאשר כעקרון יש ליחידת הדיון המשמעתית במשרד הבריאות אנטרס מובהק לסיים את ההליכים במהירות האפשרית. הנקבל הוסיף וטען, שמשרד הבריאות גרס לשהוי נוסף בדיון בקובלנה, הואיל ולא פעל על מנת למנות ועדה בהרכב שונה, מיד לאחר שהתברר שנציג היועמ"מ בוועדה הקודמת סרב לפסול עצמו מלדון בקובלנה, כפי שביקש הנקבל, והוא מצא לנכון לעשות כן, רק בשנת 2009, בסמוך למועד שנקבע לדיון בעתירה שהגיש הנקבל.

ב"כ הקובל טען שמשרד הבריאות לא יכול היה מיוזמתו למנות ועדה בהרכב שונה, לאור סרובו של נציג היועמ"מ בוועדה הקודמת לפסול עצמו מלדון בקובלנה, והוא עשה כן לאחר שהחליט, לפני משורת הדיון, לקבל את עמדת הפרקליטות בהתייחס לעתירה שהגיש הנקבל, שגובשה רק לקראת המועד שנקבע לדיון בה.

אף אם נקבל את טענת ב"כ הקובל כי סיבות ענייניות עמדו ברקע ההחלטה שלא לאחד את הדיון בכלל הטענות בקובלנה הקודמת ובלא להביע עמדה בשאלה אם היה על משרד הבריאות למנות ועדה בהרכב שונה, במועד מוקדם יותר, עצם העובדה שהדיון בקובלנה, המתייחסת לארועים שארעו בשנת 2005, החל רק בשנת 2010, כמו גם עינוי הדיון שנגרם לנקבל עקב כך, ראוי שיבוא בגדר השיקולים בקביעת העונש המשמעתית.

כבר נאמר בפסק הדין בעניין אלה רוס⁶ כי: "נדמה שאין חולק על כך שבעניינה משמעתית נודעת חשיבות יחידה לנקיפת הליכים בזמן אחת או סמוך ככל האפשר למועד ביצוע העבירה. בעניינו - אף אם הליכי המשמעת כשלעצמם לא נמשכו מעבר למידה - הרי יש לתת את הדעת לכלל ההליכים ובמיוחד לתקופת הזמן הממושכת במיוחד שחלפה מאז ביצוע העבירות ועד היום". במקרה זו דובר ברופאים שהורשעו בעבירה של חוצאת מסמך ממשמורת (דובר שם בבחינות שיועדו לצורך מתן רשיון לרופאים שעשו את לימודיהם בחו"ל), קשירת קשר לביצוע עוון ושידול לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות. בשנת 2003 הוגשה נגד הרופאים קובלנה, לאחר שנדחה ערעור שהוגש על ידם לבית המשפט המחוזי. בית המשפט מציין, בפסק הדין, ששתי שנות התלית הרשיון שהושתו על הרופאים, חולם את חומרת מעשיהם הן כאמצעי עונשי והן כאמצעי הרתעת, ואולם הוא מצא לנכון להעמיד את תקופת ההתלית על שנה אחת בהתחשב בכך שחלפו 14 שנים מאז בוצעו מעשי העבירה, לאחר שוועדת משמעת החליטה לעכב את המשך הדיון בקובלנה, עד לסיום ההליכים המשפטיים וחמלצה שר הבריאות להתלות את רשיונם של המערערים, נתנה רק בשנת 2008, לאחר שניתן פסק דינו של בית המשפט העליון בבקשות רשות ערעור שהוגשו על ידי הרופאים והמדינה.

כך גם קרה בעניין די"ר אהרון מוסקונה⁷, שהורשע בהתנהגות שאינה הולמת, כאשר בית המשפט המיר עונש התלית של שישה חדשים, בעונש של נזיפה, עקב שיהוי בנקיטת הליכי משמעת שמקורו בהתנהגות הרשות. שם דובר בקובלנה שהוגשה כשבע שנים לאחר הארועים שהביאו להגשתה, המלצת ועדת המשמעת נתנה כשלוש שנים לאחר מכן וחלפה שנה נוספת עד שניתנה החלטת שר הבריאות. לא למותר לציין שבעניין זה, בית המשפט גם נתן דעתו לכך שמאז המקרה, לא נמצא דופי בהתנהלות הרופא.

5.4. לא למותר להבהיר שהנקבל אמנם חוזר וטוען שברקע הטענות שהועלו כלפיו, עומדת התנהלות בעייתית של נציגי משרד הבריאות הן כלפיו והן כלפי די"ר

⁶ ע"ש 334/08 די"ר אלה רוס ודי"ר מיכאל רוס נ' מדינת ישראל ושר הבריאות, ניתן ביום 19.11.2008

⁷ ע"א 2595/96 די"ר אהרון מוסקונה נ' שר הבריאות, ניתן ביום 31.10.1996

החלטת שר הבריאות לא למותר לציין שבעניין זה, בית המשפט גם נתן דעתו לכך שמאז המקרה, לא נמצא דופי בהתנהלות הרופא

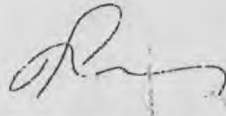
5.4 לא למותר להבהיר שהנקבל, אמנם חוזר וטוען שברקע הטענות שהועלו כלפיו, עומדת התנהלות בעייתית. על נציגי משרד הבריאות הן כלפיו והן כלפי ד"ר בואנה, ואולם ניכר בו שהיא מכיר בחומרת מעשיו ונראה שהוא הפנים את הלקח

בסיכום:

בבואנו להמליץ בפניך על אמצעי המשמעת הראוי, בנסיבות עניין זה, שקלנו מחד גיסא, את האינטרס הציבורי ואת חומרת מעשיו של הנקבל, לרבות העובדה שהנקבל הורשע עוד קודם לכן בביצוע עבירת משמעת עקב הרשעתו בפלילים ולרבות החשיבות המיוחדת שבשמירה על נורמות שעה שמדובר ברופא שיניים שלא עובד במסגרת מוסדית. כל אלה מחייבים לדעתנו, נקיטה בצעד של התלית רשיונו של הנקבל. מאידך גיסא, אנו סבורים, שבנסיבות העניין, ראוי להסתפק בתקופת התלייה סמלית בלבד זאת בהתחשב בכך שמאז ארעו הארועים שבשלם הוגשה הקובלנה חלפו כ- 12 שנים, בעיניי הדיון ובהוצאות שנגרמו לנקבל עקב כך, בהתחשב בעובדה שהנקבל פועל כרופא שיניים מזה כ- 21 שנים, בלא שהוגשה נגדו תלונה בעניין הקשור להתנהלותו המקצועית, מעבר לקובלנה זו, מה גם שב-12 השנים מאז הוגשה הקובלנה, לא הוגשה נגד הנקבל תלונה כלשהי, בהתחשב בכך שהנקבל נדרש להתמודד, בהליך זה, עם טענות שמתחילה לא היה מקום להעלותן, כמו גם בהתחשב בנסיבותיו האישיות

לאור כל האמור לעיל אנו ממליצים בפניך, להתלות את רשיונו של הנקבל לתקופה של חודש ימים.

פרופ' דיאנה רם
חברת הוועדה

ד"ר לנה נטמוב, יו"ר
יו"ר הוועדה

רות הורן, עו"ד
נציגת היועץ המשפטי
לממשלה